

MỘT SỐ BIỆN PHÁP TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC GIÁO DỤC TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC, PHONG CÁCH HỒ CHÍ MINH CHO SINH VIÊN TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

Nguyễn Thị Như Phượng
Khoa Lý luận Chính trị, Trường Đại học Công nghiệp Việt Hưng

Tóm tắt: Sinh viên đang học tập tại các trường đại học sẽ là nguồn nhân lực chất lượng cao, là chủ nhân tương lai của đất nước. Tuy nhiên, trong điều kiện kinh tế thị trường, với chiến lược “đổi mới hòa bình” của các thế lực thù địch, đạo đức, tư tưởng, chính trị, lối sống của sinh viên đang bị xói mòn, ảnh hưởng đến Đảng, đến sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, phát triển đất nước. Do đó, công tác giáo dục đạo đức cho sinh viên hiện nay có vai trò to lớn, đòi hỏi sự quan tâm, đầu tư thích đáng của toàn Đảng, các cấp, các ngành, các đoàn thể, gia đình, nhà trường... và toàn xã hội, góp phần đào tạo thế hệ trẻ biết học tập và lao động, cống hiến cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, xứng đáng là người kế thừa sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc, của Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu.

Từ khóa: Giáo dục đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

SOME MEASURES TO ENHANCE THE EDUCATION OF IDEOLOGY, ETHICS, AND HO CHI MINH'S STYLE FOR STUDENTS IN THE CURRENT PERIOD

Nguyen Thi Nhu Phuong
Faculty of Political Theory, Viet Hung Industrial University

Abstract: University students are the future high-quality workforce and the owners of the country's future. However, under the conditions of a market economy and the “peaceful evolution” strategy employed by hostile forces, the ethics, ideology, politics, and lifestyle of students are being eroded, negatively affecting the Party, as well as the cause of national construction, defense, and development. Therefore, the education of ethics for students today holds significant importance and requires adequate attention and investment from the entire Party, all levels, sectors, organizations, families, schools, and society as a whole. This effort contributes to training a young generation capable of studying, working, and dedicating themselves to the mission of building and defending the Fatherland, worthy of being successors of the revolutionary cause of the Party, the nation, and the beloved President Ho Chi Minh.

Keywords: Ethics education, Ho Chi Minh's style.

Nhận bài: 16/10/2024

Phản biện: 08/11/2024

Duyệt đăng: 12/11/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Sinh viên đang học tập ở các trường đại học sẽ là nguồn lực chất lượng cao trong tương lai của đất nước. Các nhà kinh điển của chủ nghĩa Mác - Lênin, Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng như Đảng và Nhà nước ta luôn đánh giá cao vai trò, vị trí của họ trong sự nghiệp cách mạng dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản. Trong thư “Gửi Đại hội quốc tế các SV xã hội chủ nghĩa”, Ph. Ăngghen viết rằng: “Các bạn hãy cố gắng làm cho thanh niên ý thức được rằng giai cấp vô sản lao động trí óc phải được hình thành từ hàng ngũ SV”. V.I. Lênin thì đánh giá rất cao tiềm năng sáng tạo của tuổi trẻ và khả năng hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ cách mạng của thanh niên. Ông đã cho rằng: “Thanh niên là nguồn sinh lực chiến đấu của cách mạng”. Trong Thư gửi các bạn thanh niên ngày 17-8-1947

Bác đã khẳng định điều đó và căn dặn rằng: “Thanh niên là người chủ tương lai của nước nhà. Thật vậy nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn do các thanh niên. Thanh niên muốn làm người chủ tương lai cho xứng đáng thì ngay hiện tại phải rèn luyện tinh thần và lực lượng của mình, phải làm việc để chuẩn bị cái tương lai đó”. Tức là phải xung phong thực hành “đời sống mới”; phải “thấm nhuần đạo đức cách mạng”; nghiêm khắc chống chủ nghĩa cá nhân; chống tham ô, lãng phí; cố gắng học hỏi để không ngừng nâng cao trình độ chính trị, văn hoá, kỹ thuật để phục vụ Tổ quốc và nhân dân.

Hiện nay, SV đang sống, học tập và rèn luyện trong điều kiện phát triển nền kinh tế thị trường định hướng XHCN. Bối cảnh đó đã tạo ra nhiều

thuận lợi để SV gánh vác trọng trách mà đất nước giao phó nhưng nó cũng đem lại những thách thức lớn đối với bản thân họ. Nhất là mặt trái của kinh tế thị trường đang tác động mạnh mẽ tới đạo đức lối sống của SV. Với chiến lược “Diễn biến hoà bình” chúng đang từng ngày tác động vào đạo đức, tư tưởng, chính trị, lối sống của SV nhằm làm xói mòn niềm tin vào Đảng, làm băng hoại đạo đức thế hệ trẻ, làm cho họ quay lưng lại với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Cho nên, việc giáo dục đạo đức cho SV hiện nay có vai trò to lớn và là đòi hỏi khách quan của sự phát triển đất nước.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Thường xuyên chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng, lối sống trong sạch, lành mạnh cho SV theo tư tưởng và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh

Sinh thời, Hồ Chí Minh quan niệm đạo đức là nền tảng và là sức mạnh của người cách mạng, coi đó là cái gốc của cây ngọn nguồn của sông nước. Người viết: “cũng như sông thì có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân”. Do đó để đẩy mạnh nâng cao chất lượng giáo dục tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh thì chúng ta cần phải tiếp tục tuyên truyền sâu rộng cuộc vận động và làm theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh trong toàn xã hội, đặc biệt là trong các nhà trường, thông qua việc nâng cao chất lượng giảng dạy bộ môn Tư tưởng Hồ Chí Minh. Giáo dục đạo đức cách mạng, lối sống trong sạch, lành mạnh cho SV theo tư tưởng và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh qua bộ môn Tư tưởng Hồ Chí Minh cần tập trung vào 2 nội dung chính sau:

Một là, giáo dục lối sống cách mạng cho SV qua tư tưởng và cuộc đời hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh. Vấn đề lối sống có thể được đề cập đến trong tất cả các bài giảng (các chương) của chương trình giảng dạy môn tư tưởng Hồ Chí Minh, có thể coi đây là trục cốt lõi trong việc giáo dục đạo đức cho SV qua môn học này.

Hai là, giáo dục đạo đức cho SV thông qua nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức trong Chương 8 của chương trình và liên hệ tới việc

Bác Hồ đã thực hiện các chuẩn mực đạo đức cách mạng đó như thế nào trong quá trình hoạt động cách mạng và trong cuộc sống của bản thân mình. Giảng viên cần ra những bài kiểm tra, bài thi mở, tạo điều kiện cho SV trình bày những suy nghĩ, ý kiến cá nhân của mình, liên hệ giữa lý luận và thực tiễn. Ví dụ như trong giờ Xêmina giảng viên cần đặt ra những câu hỏi như: Những chuẩn mực đạo đức Hồ Chí Minh có mối quan hệ thế nào với nền kinh tế thị trường, quá trình hội nhập quốc tế hiện nay ở nước ta? Những chuẩn mực đạo đức đó có mâu thuẫn với nền kinh tế thị trường và xu hướng hội nhập, toàn cầu hoá không? Nguyên nhân của việc suy thoái phẩm chất đạo đức, lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên và những tệ nạn, tiêu cực trong xã hội nước ta hiện nay?.

2.2. Cần nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm cho đội ngũ cán bộ, giảng viên, đặc biệt là giảng viên giảng dạy các bộ môn Lý luận chính trị và các lực lượng trong nhà trường

Lúc sinh thời, Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh và khẳng định rằng “Một tấm gương sống còn có giá trị hơn 100 bài diễn văn tuyên truyền”. Người nói “Thầy tốt thì ảnh hưởng tốt, thầy xấu thì ảnh hưởng xấu”. Một hành vi xấu của người thầy có thể làm tổn thương, làm mất niềm tin cả một lớp người. Ngược lại một tấm gương sáng của người thầy sẽ có cả một thế hệ noi theo. Theo Hồ Chí Minh “Thời trước, giáo dục là gỡ đầu trẻ để kiểm com. Bây giờ nhiệm vụ khác trước, các cô, các chú có nhiệm vụ bồi dưỡng công dân, mục đích giáo dục bây giờ là phục vụ nhân dân, phục vụ tổ quốc, đào tạo lớp người cán bộ mới”. Do đó, trong mọi hoàn cảnh, mọi điều kiện, để có thể giáo dục được SV những điều hay, lẽ phải, ý thức được vai trò chủ nhân tương lai của đất nước thì bản thân nhà giáo dục cũng phải “tự giáo dục”. Nếu đội ngũ cán bộ, giảng viên tốt, gương mẫu, công tác quản lý trong trường học khách quan, khoa học thì sẽ tạo ra được môi trường cơ hội cho SV học hỏi, tạo ra sự thống nhất ý chí trong nhà trường; định hướng phát triển của hoạt động giáo dục trên cơ sở mục tiêu chung, hướng sự nỗ lực của mọi người vào mục tiêu đó; tổ chức, điều hòa, phối hợp, hướng dẫn hoạt động của các cá nhân trong quá trình giáo dục; tạo động lực cho mọi cá nhân, tạo môi trường và điều kiện bảo đảm phát triển ổn

định, bền vững và hiệu quả .

2.3. Phối kết hợp giữa gia đình – nhà trường – xã hội, phát huy truyền thống gia đình xã hội để giáo dục đạo đức, văn hóa lối sống cho SV

Gia đình là nơi nuôi dưỡng hình thành nhân cách đầu tiên cho mỗi con người, là môi trường đầu tiên hình thành đạo đức cho SV. Gia đình là nơi hội tụ của truyền thống dân tộc, tình yêu quê hương, đất nước, yêu thương con người được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác. Do đó trong gia đình, thế hệ ông bà, cha mẹ phải làm gương về đạo đức, giữ gìn nề nếp gia phong, có lối sống mẫu mực cho con cái noi theo. Nhà trường được xem như là gia đình thứ hai của mỗi con người, là cầu nối giữa gia đình và xã hội trong quá trình rèn luyện cá nhân. Nhà trường không chỉ dạy kiến thức, dạy nghề mà còn là nơi dạy làm người. Bên cạnh việc trang bị kiến thức chuyên môn, tay nghề nhà trường cần quan tâm giáo dục đạo đức, lối sống khơi gợi cho SV những lí tưởng cao đẹp, khát khao cuộc sống.

2.4. Tăng cường các hoạt động giáo dục ngoại khóa, các hoạt động ngoài giờ lên lớp cho SV

Cùng với việc giáo dục đạo đức, lối sống cho SV thông qua các môn học chính khóa, việc tăng cường các hoạt động giáo dục ngoại khóa, ngoài giờ lên lớp cũng cần được tích cực triển khai. Thông qua các hoạt động sinh hoạt câu lạc bộ dưới nhiều hình thức sẽ giúp SV hình thành kĩ năng sống và mạnh dạn hơn trong giao tiếp. Nên tập hợp, thu hút SV vào các hoạt động bổ ích, thiết thực như câu lạc bộ nghiên cứu khoa học, hội thi nữ sinh thanh lịch, các cuộc thi tìm hiểu về truyền thống dân tộc và cách mạng, hoạt động văn hóa thể thao, như cuộc thi Rung chuông vàng, cuộc thi Olympic các môn khoa học Mác-Lênin và Tư tưởng Hồ Chí Minh với tên gọi “Ánh sáng soi đường” cần được khuyến khích và duy trì để tập hợp, giáo dục, thuyết phục SV, qua đó giúp SV có cơ hội rèn luyện bản lĩnh cá nhân và tinh thần làm việc nhóm. Kêu gọi SV tham gia các phong trào tình nguyện như: “Thanh niên lập nghiệp và tuổi trẻ giữ nước”, “Thanh niên tình nguyện”, “Chiến dịch mùa hè xanh”. Kết thúc các hoạt động cần nêu gương, biểu dương các tấm gương xuất sắc, điển hình để khuyến khích SV có lối sống tích cực.

2.5. Khuyến khích, biểu dương hoạt động tự học tập, tự tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của SV

SV là những người đầy sự nhiệt tình hăng say, hứng thú với cái mới. Vì vậy, khuyến khích hoạt động tự học tập, tự tu dưỡng đạo đức lối sống sẽ giúp SV nhanh chóng tiến bộ, trưởng thành. Trước hết mỗi SV cần phải tự hình thành cho mình nhu cầu, động cơ phấn đấu, rèn luyện, có ý thức học hỏi, cầu tiến, vươn lên tự khẳng định mình. Nhà trường cần tạo điều kiện thuận lợi để SV phấn đấu, rèn luyện; các tổ chức Đoàn, Hội SV cần thường xuyên theo dõi, kiểm tra, đánh giá kết quả, định hướng phấn đấu cho SV. Nếu nhà trường và khoa quan tâm đáp ứng những nhu cầu chính đáng của SV về vật chất, tinh thần; giao nhiệm vụ phù hợp với sở trường, năng lực đặc điểm tâm, sinh lý của SV, đây sẽ là điều kiện tốt để SV rèn luyện đạo đức, lối sống. Bên cạnh đó, SV cần phải tự ý thức, tự xây dựng lý tưởng, hoài bão, khát khao vươn tới cái mới, cái tiến bộ. Bản thân mỗi người biết vượt qua những cám dỗ lôi kéo và tiêu cực xã hội, loại bỏ những biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân, ích kỷ, thực dụng. Những tấm gương sáng trong học tập, rèn luyện và hoạt động phong trào của SV được nêu gương, khen thưởng kịp thời sẽ khuyến khích, giúp SV có thêm động lực để tiếp tục học tập, tu dưỡng, rèn luyện bản thân.

2.6. Đổi mới, kiểm tra , đánh giá, xử lý công tác giáo dục tư tưởng đạo đức cho SV

Với quá trình kiểm tra cần phải thực hiện thường xuyên, liên tục theo định kỳ hay đột xuất, qua nhiều kênh thông tin như Đoàn thanh niên, giáo viên chủ nhiệm nhằm mục đích: Đánh giá đúng, kịp thời biểu dương, khen thưởng khuyến khích SV phấn đấu vươn lên; đồng thời ngăn chặn, phê bình những sai trái vi phạm; thúc đẩy sự tự giác thực hiện nhiệm vụ.

Với quá trình đánh giá cần phải thực hiện “nghiêm túc - khoa học”, đánh giá đúng khả năng học tập, rèn luyện của SV không vì “Bệnh thành tích thi đua, tỷ lệ yếu kém” mà làm qua loa, bình quân trong đánh giá xếp loại. Cần có những biện pháp cứng rắn kiên quyết, đồng thời phải gần gũi, tìm hiểu hoàn cảnh của SV để giúp các em tránh những suy nghĩ lệch lạc về bản thân, tạo niềm tin, chỗ dựa tinh thần cho các em phấn đấu sửa chữa,

vươn lên thành người tốt.

Với quá trình xử lý cần phải tiến hành “Kịp thời, chính xác, công bằng, đúng trình tự quy định” lấy giáo dục làm chính, tránh xu hướng chỉ xử lý phát hiện những sai trái và kỷ luật mà không dành thời gian để định hướng, uốn nắn, giúp SV tự giác thực hiện; đồng thời giữ nghiêm kỷ luật, bằng những hình thức thích hợp như: đình chỉ học tập hoặc cao hơn để đảm bảo tính nghiêm khắc kỷ cương của nhà trường.

III. KẾT LUẬN

Giáo dục tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ

Chí Minh cho SV là nhiệm vụ chiến lược, lâu dài, quan trọng, đòi hỏi phải có sự quan tâm, đầu tư thích đáng của toàn Đảng, của các cấp, các ngành, đoàn thể, gia đình, nhà trường và toàn xã hội. Đầu tư cho giáo dục, trong đó có giáo dục tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh cho thế hệ trẻ là đầu tư cho tương lai của đất nước. Đây là nhiệm vụ tạo điều kiện tối đa cho thế hệ trẻ học tập, lao động, cống hiến, là lực lượng xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, kế tục xứng đáng sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc, và của chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), *Giáo trình Tư tưởng Hồ Chí Minh*. NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- Bộ Chính trị, *Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ Chính trị khóa XII về Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*, Hà Nội.
- C.Mác - Ph. Ăngghen (1995), *Toàn tập*, tập 22, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- Doãn Thị Chín (2004), *Vấn đề giáo dục giá trị đạo đức truyền thống cho SV Việt Nam hiện nay*, Luận văn thạc sĩ Triết học, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội.
- Hồ Chí Minh (2000), *Toàn tập*, tập 5, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- Hồ Chí Minh (2000), *Toàn tập*, tập 8, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- Nguyễn Thái Sơn (2007), *Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục thanh niên*, Triết học, (5), tr.15-19.
- V.I. Lênin (1982), *Bàn về thanh niên*, NXB Thanh niên, Hà Nội.